

190

1928-1938

3. Cikkely

A TÁRSADALMI IGAZSÁGOSSÁG

1928 A társadalom a társadalmi igazságosságot nyújtja, amikor teljesíti a föltételeket, melyek a társulásoknak és egyes személyeknek lehetővé teszik, hogy elérjék azt, ami természetük és hivatásuk szerint megilleti őket. A társadalmi igazságosság kapcsolódik a közjóhoz és a tekintély gyakorlásához.

I. Az emberi személy tiszteletben tartása

1929 A társadalmi igazságosságot csak az ember transzcendens méltóságának tiszteletben tartásával lehet megvalósítani. A személy a társadalom végső célja, a társadalom a személyre van rendelve:

Az emberi személy méltóságának "védelmét és előmozdítását a Teremtő ránk bízta; felelősek érte a férfiak és a nők, vállalt feladatuk szerint a történelem minden korszakában".

1930 Az emberi személy tiszteletben tartása magában foglalja azoknak a jogoknak a tiszteletben tartását, melyek a személynek mint teremtménynek a méltóságából fakadnak. E jogok megelőzik a társadalmat, és kötelezőek reá nézve. Megalapozzák minden tekintély erkölcsi legitimitását: ha egy társadalom megcsúfolja vagy pozitív törvényhozásában megtagadja őket, saját erkölcsi legitimitását ingatja meg. E tisztelet nélkül a tekintély csak erőre vagy az erőszakra tud támaszkodni, hogy alattvalóinak engedelmisségét kicsikarja. Az Egyház feladata, hogy a jóakarátú embereket emlékeztesse ezekre a jogokra, és megkülönböztesse e jogokat a rossz szándékú vagy hamis követelésektől.

1931 Az emberi személy tisztelete föltételezi ennek az elvnek a tiszteletben tartását: "minden egyes embernek a felebarátot -- kivétel nélkül -- úgy kell tekintenie, mint saját »alteregóját«, gondoskodva elsősorban az életéről és a hozzá szükséges eszközökről". A saját erejével semmiféle törvényhozás nem tudja kizárni a félelmeket, az előítéleteket, a gőg és a vak önszeretete (egoizmus) magatartását, amelyek ellenkeznek a valóban testvéri társadalom berendezkedésével. E cselekvésmódokat csak a szeretet szünteti meg, mely minden emberben megtalálja a "felebarátot", a testvért.

1932 A kötelesség, hogy mások felebarátja legyünk és tevékenyen szolgáljunk nekik, még sürgetőbbé válik, ha a szóban forgó személyek bármilyen szempontból különösen ínséget szenvedők. "Amit a legkisebb testvéreim közül egynek is tettetek, nekem tettétek" (Mt 25,40).

1933 Ugyanez a kötelesség kiterjed azokra is, akik másként gondolkoznak vagy cselekednek, mint mi. Krisztus tanítása oly messzire megy, hogy a bántások bocsánatát kéri, és a szeretet parancsát, mely az új Törvény sajátossága, kiterjeszti valamennyi ellenségre. Az evangélium szellemében történő szabadítás összeegyeztethetetlen az ellenségnek mint személynek gyűlöletével, de nem a rossz gyűlöletével, amit az mint ellenség művel.

II. Az emberek közötti egyenlőség és különbözőség

1934 Az egy Isten képmására teremtett összes ember ugyanazzal az értelmes lélekkel, ugyanazzal a természettel és ugyanazzal az eredettel bír. Krisztus áldozatától megváltva valamennyien egy és ugyanazon isteni boldogságban való részesedésre kapnak meghívást: tehát mindannyian ugyanannak a méltóságnak örvendenek.

1935 Az emberek közötti egyenlőség lényegileg a személyi méltóságukra és a belőle fakadó jogokra támaszkodik:

"A személy alapvető jogaiban a diszkrimináció minden -- nem, faj, bőrszín, társadalmi helyzet, nyelv vagy vallás alapú --társadalmi vagy kulturális formáját le kell győzni és meg kell szüntetni mint Isten tervével ellentétes dolgot."

1936 Amikor az ember megszületik erre a világra, nem rendelkezik mindennel, amire szüksége van testi és lelki életének fejlődéséhez. Szüksége van másokra. Különbségek jelennek meg, melyek életkorhoz, testi képességekhez, értelmi és erkölcsi adottságokhoz, gazdasági tevékenységhez és vagyonhoz kötődnek. A talentumok nem egyformán kerülnek szétosztásra.

1937 E különbségek Isten tervéhez tartoznak, aki azt akarja, hogy mindenki megkapja a másiktól, amire szüksége van, akiknek pedig különleges "talentumai" vannak, osszák meg értékeiket azokkal, akik rászorulnak ezekre. A személyes különbségek nagylelkűségre, jóindulatra, ajándékozásra készítetnek és gyakran köteleznek; serkentik a kultúrákat, hogy egyik a másikat gazdagítsa:

"Oly különbözőképpen osztogatom az erényeket, hogy nem adom mindet egynek, hanem az egyiknek ezt, a másiknak azt adom. (...) Egyiknek a szeretetet, másiknak az igazságosságot, harmadiknak az alázatosságot, a negyediknek az eleven hitet (...). És így adtam az erény sokféle ajándékát és kegyelmét, lelkieket és mulandókat egyaránt annyira változatosan, hogy egyetlen személynek sem adtam meg valamennyit, azért nem, hogy kénytelenek legyenek egymás szeretetével élni (...); úgy akartam, hogy az egyiknek szüksége legyen a másikra, s valamennyien szolgálaim legyenek a tőlem kapott kegyelmek és ajándékok osztogatásában."

1938 Léteznek azonban gonosz egyenlőtlenlégek is, amelyek férfiak és nők millióit sértik. Ezek nyíltan ellenkeznek az evangéliummal:

"A személyek egyenlő méltósága megköveteli, hogy emberibb és méltányos életfeltételekhez jussanak. Ugyanis az egy emberi család tagjai vagy népei közötti kirívóan nagy gazdasági és társadalmi egyenlőtlenlégek botrányt okoznak és ellenkeznek a társadalmi igazságossággal, a méltányossággal, az emberi személy méltóságával, és a társadalmi és nemzetközi békével."